

STATSMINISTERIET
CHRISTIANSBORG
Prins Jørgens Gård 11, 1218 København K
Telefon 33 92 33 00 - Telefax 33 11 16 65
CVR-NR. 10-10-39-40
EAN-lokationsnummer 5798000000032

Dato: 26. september 2018
Sagsnr.: 2018 - 3067

Folketingets Retsudvalg
Christiansborg

Statsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1166 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra udvalget.

Spørgsmål nr. 1166 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil statsministeren sende udvalget sit talepapir fra samrådet den 21. september 2018 om Tibetsagen, jf. REU alm. del – samrådssp. BC?”

Svar:

Som svar på udvalgets spørgsmål vedlægger jeg hermed mit talepapir fra samrådet den 21. september 2018 (samrådsspørgsmål BC (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg).

Med venlig hilsen

Lars Løkke Rasmussen

STATSMINISTERIET

Samråd fredag den 21. september 2018 kl. 13.00-14.00

Besvarelse af samrådsspørgsmål BC (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Spørgsmål:

Vil ministeren redegøre for, hvordan Statsministeriet kan oplyse Tibetkommissionen om, at Statsministeriet ikke er i besiddelse af yderligere materiale af relevans for kommissionen, og at al relevant mailkorrespondance allerede var afleveret til kommissionen, når Statsministeriet end ikke har søgt i medarbejderes e-mailboks eller i ministeriets backupsystem, jf. oplysningerne i REU alm. del – svar på spørgsmål 671 og 797?

Svar:

[Indledning]

Tak for invitationen til at komme her i dag. Det er første gang i denne regeringsperiode, jeg er til samråd her i udvalget.

Udvalget har bedt mig redegøre for, hvordan det kan være korrekt, at Statsministeriet under en telefonsamtale i april 2016 har oplyst til Tibetkommissionen, at ministeriet ikke var i besiddelse af yderligere materiale af relevans for kommissionen, når ministeriet ikke havde søgt i backupsystemet og i medarbejderes e-mails.

Tibetkommissionen blev – som det er udvalget bekendt – nedsat af den daværende V-regering i efteråret 2015. Det blev den, fordi regeringen ønskede at få undersøgt og redegjort for begivenhedsforløbet omkring politiets handlinger over for en række demonstranter under de officielle kinesiske besøg i København i 2012, 2013 og 2014 – altså under den daværende socialdemokratiske ledede regering.

Tibetkommissionens arbejde mandede ud i en beretning fra december sidste år, som bl.a. konkluderede, at flere demonstranternes ytrings- og forsamlingsfrihed blev tilsidesat, og at der blev afgivet urigtige oplysninger til Retsudvalget om politiets håndtering af besøgene. Det er meget alvorlige forhold.

[Den efterfølgende kritik]

Efterfølgende er der rejst en debat om eksistensen af materiale, som der ikke er blevet søgt i, da myndighederne fandt materiale frem til Tibetkommissionen. Og der er derfor blevet sat spørgsmålstegn ved grundlaget for kommissionens arbejde og konklusioner.

Bl.a. på den baggrund gennedsatte justitsministeren den 4. juli i år med opbakning fra et flertal i Folketinget Tibetkommissionen. Det er selvsagt en beslutning, jeg støtter fuldstændigt op om.

Den gennedsatte kommission har bl.a. fået til opgave at undersøge, hvorvidt eventuelt nyt relevant materiale giver grundlag for at ændre eller supplere Tibetkommissionens konklusioner. Som noget nyt i forhold til tidligere undersøgelseskommissioner fremgår det udtrykkeligt af kommissoriet, at kommissionen skal gives adgang til myndighedernes mailsystemer, IT-systemer, servere osv. for at indhente og eventuelt genskabe alt relevant materiale.

Kommissionen vil samtidig blive tildelt den IT-mæssige sagkundskab og anden sagkundskab, der er nødvendig for at indhente og bearbejde materialet. Med andre ord får kommissionen de bedst mulige forudsætninger for at lede efter materiale, som evt. måtte kaste yderligere lys over sagen.

Det fremadrettede svar på udvalgets spørgsmål er derfor, at den tvivl, der er rejst om, hvorvidt Tibetkommissionen har fået alt relevant materiale – og om grundlaget for kommissionens hidtidige konklusioner er tilstrækkeligt – nu vil blive adresseret af den gennedsatte kommission.

Men jeg er med på, at udvalget også ønsker at skue tilbage. Jeg vil derfor – med afsæt i de oplysninger jeg har modtaget – beskrive det forløb og det samarbejde, der på det helt praktiske plan har fundet sted mellem medarbejdere i Statsministeriet og Tibetkommissionen med henblik på at fremfinde og aflevere relevant materiale til Tibetkommissionen.

Min gennemgang vil således basere sig på oplysninger, jeg har fået fra medarbejdere i Statsministeriet, som har haft samarbejdet med kommissionen herom.

[Generelt om fremsøgning af materiale til kommissionsundersøgelser]

Inden jeg går i detaljen med det, kan der være behov for et par enkelte mere generelle pointer om, hvordan arbejdet med at finde materiale frem til en undersøgelseskommission foregår:

Det er jo sådan, at en undersøgelseskommission – inden for rammerne af sit kommissorium – selv tilrettelægger sin undersøgelse og kan kræve alt relevant materiale udleveret. Typisk beder kommissionen de involverede myndigheder om at finde relevant materiale frem.

Når der er tale om en kommissionsundersøgelse, som skal afdække et hændelsesforløb, vil myndighederne herefter skulle gennemgå en meget stor mængde materiale med henblik på at identificere og udlevere det relevante materiale til kommissionen.

Det vil typisk dreje sig om en lang række dokumenter, som er udarbejdet på et tidspunkt, der måske ligger år tilbage. Og som er udarbejdet af flere forskellige – nuværende og tidligere – medarbejdere i en række forskellige myndigheder. Det er – desværre – sjældent sådan, at der står en

kasse klar med alt relevant materiale, som myndigheden kan sende til en kommission.

Myndighederne – og herunder i det relevante tilfælde Statsministeriet – skal derfor sætte et større detektivarbejde i gang, når der nedsættes en undersøgelseskommission. Og i den forbindelse skal der træffes nogle valg. Hvor skal der søges? Hvilke søgeord skal benyttes? Hvis ikke alt materiale produceret i en myndighed inden for en periode skal gennemgås manuelt, vil sådanne valg være nødvendige.

Dette arbejde og de valg, der skal træffes, foregår i praksis i en dialog med den nedsatte kommission. Som nævnt vil kommissionen altid være berettiget til at vende tilbage og kræve yderligere materiale eller søgninger mv.

[Nærmere om, hvad Statsministeriet har gjort for at fremfinde relevant materiale til Tibetkommissionen]

I justitsministerens besvarelse af spørgsmål nr. 671 fra udvalget er der redegjort nærmere for, hvad Statsministeriet har gjort for at fremsøge relevant materiale. Selv om udvalget formentlig er bekendt med besvarelsen, vil jeg alligevel opridse dens hovedpunkter:

Statsministeriet modtog i februar 2016 et brev fra Tibetkommissionen om at aflevere materiale, der måtte være af relevans for kommissionens

undersøgelse. Efter en søgning på en række relevante søgeord i ministeriets journalsystemer – og efter at have spurgt relevante medarbejdere, om de var i besiddelse af yderligere relevant materiale – udleverede Statsministeriet i april 2016 det fremfundne materiale, herunder en del e-mailkorrespondance, til Tibetkommissionen.

Som det fremgår af Statsministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 797 fra udvalget, søgte Statsministeriet ikke i nuværende eller tidligere medarbejders e-mailkonti i forbindelse med aflevering af materiale til Tibetkommissionen. Statsministeriet søgte heller ikke i ministeriets backup-system. Denne tilgang er baseret på, at medarbejderne har pligt til at sikre, at journaliseringspligtige e-mails og andet materiale er journaliseret.

I besvarelserne har Statsministeriet anført, at baggrunden for den beskrevne fremgangsmåde var, at det var den mest praktiske. Heri ligger, at man valgte at følge den måde at søge på, som bruges ved anmodninger om aktindsigt, og som, så vidt det kan ses, også har været benyttet ved fremsøgning af materiale til flere tidligere undersøgelseskommissioner.

Det var altså på denne baggrund, at Statsministeriet efterfølgende oplyste telefonisk over for kommissionen, at ministeriet ikke var i besiddelse af yderligere materiale af relevans for kommissionen, og at relevant e-mailkorrespondance allerede var afleveret til kommissionen. Herudover

gav Statsministeriet – da materialet blev afleveret til kommissionen – en detaljeret redegørelse for, hvordan materialet var fremfundet.

Man havde altså søgt efter materiale efter den samme fremgangsmåde, man har brugt ved flere tidligere kommissionsundersøgelser. Man havde fremsendt det materiale, man på baggrund heraf havde fundet, som var af relevans for kommissionen. Og man havde oplyst over for kommissionen, hvordan man havde gjort.

Jeg kan herudover oplyse, at Tibetkommissionen i oktober 2016 også gennemførte et kontrolbesøg i Statsministeriet. Hverken her eller senere gav kommissionen udtryk for, at Statsministeriet skulle foretage yderligere søgninger, herunder i f.eks. gamle e-mailkonti og backupsystemer.

[Refleksioner over Statsministeriets fremgangsmåde]

Man kan selvfølgelig spørge sig selv, om Statsministeriet burde have grebet sagen an på en anden måde. Man kan i hvert fald konstatere, at der er rejst tvivl om grundlaget for kommissionens hidtidige arbejde.

Den tvivl har regeringen reageret på ved at gennedsætte Tibetkommissionen. Og som nævnt er det som noget nyt klart fastslået i kommissoriet, at kommissionen vil blive tildelt den nødvendige IT-mæssige sagkundskab med henblik på at sikre, at alt kommer frem.

Det indebærer jo så, at man vil få syn for sagen. Er der i det materiale, som der ikke er søgt i, yderligere relevant materiale? Og hvis det er tilfældet, har det så betydning for kommissionens konklusioner? I den proces vil Statsministeriet selvsagt – ligesom de øvrige relevante ministerier og myndigheder – gøre alt, hvad der er muligt for at efterkomme kommissionens ønsker til, hvor og hvordan der skal søges.

[Afrunding]

Jeg vil gerne slutte af med at understrege, at regeringen hele tiden har haft et ønske om at få alt frem i lyset i den her sag. Det var derfor, vi nedsatte Tibetkommissionen tilbage i efteråret 2015.

Sagens forløb har som nævnt givet anledning til eftertanke. Statsministeriet er derfor – ligesom andre ministerier – meget opmærksomme på at drage læring af sagens forløb. Og som justitsministeren oplyste på samrådet i sidste måned om Tibetkommissionen, er der allerede nu ved at blive taget hånd om, hvordan sådanne sager håndteres bedre fremover:

Derfor er der nu i regi af Justitsministeriet – og med inddragelse af Datatilsynet – ved at blive udarbejdet generelle retningslinjer for statslige myndigheders praksis for opbevaring af bl.a. slettede e-mails. Og der vil blive udarbejdet nogle anbefalinger, som specifikt handler om den situation, hvor der er udsigt til at blive nedsat en undersøgelseskommission.

Men altså i forhold til den konkrete sag, så må vi nu se, hvad den fornyede undersøgelse fører til. Jeg kan hertil oplyse, at Statsministeriet allerede er i dialog med Tibetkommissionen om udlevering af materiale til brug for det arbejde. Der skal i den forbindelse ikke herske nogen tvivl om, at Statsministeriet vil stille alt det materiale til rådighed for kommissionen til brug for dens kommende arbejde, som kommissionen beder om.

Jeg håber, at jeg hermed har svaret på udvalgets spørgsmål.

Tak for ordet.